

Konoplan

induplati

glasilo delovne organizacije

induplati jarše

LETO XXXII.

DECEMBER 1983

*V prihodnjem letu želimo
vsem sodelavkam in sodelavcem
veliko delovnih uspehov,
zdravja in osebne sreče*

Družbenopolitične organizacije
in samoupravni organi

Vodstvo delovne organizacije

Uredniški odbor Konoplana

Tudi danes poznamo svojo pot

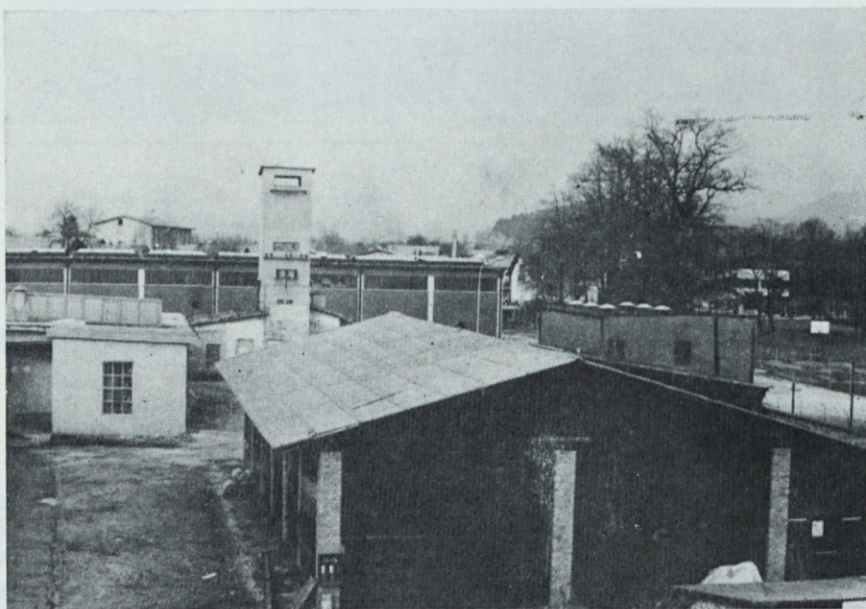

— Srečo Bergant: Najtežja naloga, ki nas danes pesti, je vprašanje nadaljnje modernizacije

Letos slavimo pomemben jubilej, 60-letnico obstoja INDUPLATI. Ta jubilej priča o bogati zgodovini naše delovne organizacije in o njeni trdnosti, čeprav so jo v preteklosti pretresale že marsikateri težave. Tudi danes prestajamo čas gospodarske krize, ki je marsikoga streznil in postavil na trdna tla gospodarskih zakonitosti. To krizo, ki je dejansko zajela ves svet, občutimo v Jugoslaviji danes zelo stvarno, saj nas je potisnila iz prejšnjega preveč lagodnega življenja in prepričanja, da se da dobro živeti tudi brez dela. Vendar pa moram pripomniti, da smo marsikje tudi že v preteklosti nosili velika bremena, kar velja še posebno za tekstilno industrijo. Spominjamo se še dobro tistih časov, ko nihče ni računal na tekstilno industrijo kot družbeno zanimivo panogo, ko smo ji odrekli skoraj vsako družbeno podporo, jo črtali iz družbenih planov gospodarskega razvoja in jo s tem postavili v izrazito podrejen položaj. Tako za delavce v tej industriji tudi v preteklosti časi niso bili lahki. Kljub temu pa tudi takrat nismo vrgli puške v koruzo, ampak smo s stvarnim načrtovanjem in trdim delom ter velikim odpovedovanjem kolektiva izvedli prve obsežnejše modernizacije tovarne, kar je pomenilo velik korak v našem razvoju, zato tudi v teh težavnih gospodarskih časih poznamo svojo pot. Izkušnje iz preteklosti so nas naučile, da se moramo pri premagovanju težav opreti na lastne sile in tega se dobro zavedamo. Zato lahko smelo trdim, da smo bili kos že marsikaterim gospodarskim nihanjem in nas tudi današnje gospodarske težave ne bodo omajale.

Seveda tudi mi občutimo težke posledice sedanje gospodarske stabilizacije. Spricho znanih težav in ukrepov je tudi naš razvoj zastal, saj v zadnjih nekaj letih niso bila možna nobena pomembnejša vlaganja. Ta vlaganja, ki so pri današnjem izredno hitrem tehnološkem napredku, življenjska nujna, smo morali začasno odložiti. S tem smo zanemarili nujne modernizacije strojnega parka in izboljšave tehnoloških postopkov, kar že danes močno občutimo in nas bo tudi v prihodnosti še dolgo obremenjevalo. Dobro se namreč zavedamo, kako nujno je, da greš v korak s tehnološkim razvojem, kajti če temu ne slediš in se enako naglo ne razvijaš, si že zaostal in te jutri še lahko izloči konkurenca. Nujnim vlaganjem se moramo odreči, saj smo se v teh zadnjih letih — ne po naši krivdi — znašli v položaju, ko se moramo dobesedno vsakodnevno boriti s težavami pri preskrbi najbolj nujnega repromateriala in najosnovnejših rezervnih delov. Vemo, da smo v položaju, ko praktično živimo iz rok v usta in moramo reševati proizvodnjo dobesedno od danes na jutri. Reči moram, da smo tudi v tem času priča izjemni požrtvovalnosti kolektiva in ogromnim naporom, da pri takšnih proizvodnih motnjah vendarle uspešno poslujemo. Brez take požrtvovalnosti in naporov celotnega kolektiva, ki s tem ponovno kaže svojo trdnost in solidarnost, ne bi mogli tako hitro odpravljati motenj, predvsem pa proizvodnih zastojev. Prav proizvodni zastoji, poleg njih pa tudi nezadostna kvaliteta proizvodnje zaradi

pomanjkanja ustreznega repromateriala in rezervnih delov, so postali osnovni problemi, vprašanje našega obstoja. Naša pozornost je zato v tem obdobju usmerjena prvenstveno v reševanje teh vprašanj. Dojeli smo resnično težo ene od osnovnih zahtev ukrepov naše gospodarske stabilizacije, to je zahtevo po večji izvozni usmerjenosti. Gospodarsko resnico, da je treba račune poravnati z dejanskim kakovostnim delom — ne pa z nenehnim izsiljevanjem višjih cen na pregretem domačem tržišču — mi že dolgo vemo. Zato tudi izvozna usmerjenost proizvodnje za nas ni pomenila neke nove zahteve. Treba je namreč vedeti, da smo že 30 let prisotni na zunanjem trgu. Kot sicer na splošno tekstilna industrija pri nas, smo tudi mi takoj sledili našim družbenim prizadevanjem za povečanje izvoza. Tako se je izvoz samo v zadnjih dveh letih skoraj potrojil. Kako ogromen trud je za to potreben — pri danih možnostih proizvodnje — ve le tisti, ki pri tem delu neposredno sodeluje — bodisi pri stroju, bodisi pri organiziranju proizvodnje, bodisi v strokovnih službah. Tega napora se z besedami ne da opisati. Seveda pa je za takšne rezultate nujno, da ima delovna organizacija svoje odnose na tem področju razvite predvsem na osnovi dolgoročnega sodelovanja. Izvozna prizadevanja se ne opirajo na trenutne možnosti izvoza kaknega konjunkturnega artikla in tudi niso odvisna od enkratnih, več ali manj naključnih kupcev. Ta prizadevanja temeljijo na sodelovanju z organizacijami, za katere lahko rečemo, da niso le naši kupci,

Smer našega razvoja je v uvajanju sodobnih tehnoloških postopkov in namščanju strojnega parka.

marveč pravi poslovni partnerji v resničnem pomenu te besede.

Čeprav smo si s takšnimi prizadevanji in odnosi ustvarili dobre možnosti izvoza, pa to vendarle ni razlog, da nas za izvoz v prihodnosti ne bi bilo treba skrbeti. Prva, zelo pomembna ovira za nemoteno rast izvoza, so vsekakor dnevni administrativni ukrepi, ki smo jim priča na tem področju. Ob tem, ko živimo v stalni negotovosti glede osnovnih pogojev izvoza, še posebej tudi glede meril, koliko od ustvarjenih deviz naj bi končno vendarle pripadlo delovni organizaciji, je nemogoče zagotoviti dobro načrtovanje izvoza, sploh pa ustrezno uresničevanje sprejetih izvoznih načrtov.

Reči moramo, da smo si zaenkrat oskrbeli za potrebe naše proizvodnje zadostne količine najosnovnejših surovin — kar v današnjih časih pomeni ogromno. Te najtežje probleme za preskrbo proizvodnje smo rešili praktično zadnji trenutek, z dobro pretehtano poslovno odločitvijo, ko smo prevzeli nase po-

membrne obveznosti v poslovnem sodelovanju s Sovjetsko zvezo. Kakor nas to rešuje iz najhujših stisk glede zagotovitve osnovnega materiala, pa se moramo jasno zavedati, da je treba vse naše prevzete obveznosti dosledno izpolnjevati.

Najtežja naloga, ki nas danes pesti, je vprašanje nadaljnje mehanizacije. Vse predobro se zavedamo, da pod nobenim pogojem ne smemo zanemariti razvoja naših strojnih kapacitet. Zato moramo že danes izvajati vse priprave, kakor da bomo že jutri pričeli z obnavljanjem. Kajti v trenutku, ko se nam bo za to odprla možnost, moramo biti popolnoma pripravljeni in ne smemo za izvršitev te prepotrebne modernizacije izgubiti niti enega ne potrebnega hipa.

Smer našega razvoja pri modernizaciji kapacitet je jasno določena v našem srednjeročnem planu, ki ga je sprejel celoten kolektiv. Ta razvoj je začrtan kot kapitalno intenziven, to je v smeri uvažanja najsodobnejših tehnoloških postopkov in na-

domeščanja strojnega parka, nikakor pa ne v smeri širjenja obstoječih kapacitet. Pri investicijskih vlaganjih pa je naša prva skrb posodobitev, oziroma izgradnja energetskega vira, ki nam je nujno potreben.

Naloge, ki nas čakajo, so torej težke in žal moram tudi sedaj z vso resnostjo opozoriti nanje. Te naloge bomo lahko dosegli le z nadaljnjim večanjem izvoza, pri čemer pa vendarle ne smemo popolnoma zanemariti domačega trga.

.....

V UPANJU NA BOLJŠO PRIHODNOST, KATERO PA SI USTVARJAMO SAMI Z NAŠIMI PRIDNIMI ROKAMI, ŽELIM VSEM ČLANOM KOLEKTIVA OBILO USPEHOV PRI DELU — ZDRAVJA IN OSEBNE SREČE V LETU 1984.

Direktor Srečo Bergant

.....

18. zasedanje ZZD Sob Domžale

Prvi dan decembra je poleg ostalih dveh zborov zasedal v Domžalah tudi Zbor združenega dela. Povsod se pozna, da se bliža konec leta in da je potrebno do takrat urediti še vrsto zadev, zato so dnevni redi zelo natrpani. Osrednja točka dnevnega reda zasedanja je bila razprava in sprejem osnutka načrta urensičevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v občini Domžale ter sprejem osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Domžale za leto 1984. Oba osnutka sta bila z nekaterimi pripombami sprejeta in dana v javno razpravo. Posredovana sta bila tudi v vse OZD in krajevne skupnosti, da bi bila razprava čim širša ter da bi z zbranimi pripombami lahko izdelali kar se da realne dokumente, ki jih bodo vsi trije zbori sprejemali na zasedanjih 28. decembra. Res je, da smo v marsičem odvisni od republiške in zvezne resolucije, vendar je veliko stvari kljub temu še prepuščenih v odločanje občinam, zato bi bilo nujno, da OZD posredujejo čim konkretnejše pripombe in predloge, da bo naša resolucija taka, da ne bomo ob koncu leta 1984, ko bomo pregledovali rezultate za nazaj, dejali, da se re-

solucije nismo mogli »držati« in da je bil to pač dokument zaradi dokumenta.

Prej kot ostala leta, morajo občinske skupščine sprejeti in urediti tudi svojo davčno politiko in dokumente v zvezi z njo. Navadno so občinske skupščine to urejale šele v prvem tromesečju prihodnjega leta, dočim je tokrat potrebno sprejeti vse to do konca leta. Zato je ZZD sprejel in dal v javno razpravo do 14. decembra tudi osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1984, osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov ter osnutek odloka o spremembi odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve. Tudi tem osnutkom je potrebno posvetiti vso pozornost in posredovati pristojnim organom svoje pripombe, da bodo odloke lahko dokončno oblikovali.

ZZD je sprejel tudi osnutke odloka o samostojnem opravljanju gospodarskih dejavnosti z dopolnilnim delom drugih oseb in o opravljanju določenih obrtnih dejavnosti kot stranski poklic. Sprejet je bil tudi sklep o pristopu k družbenemu dogovoru o enotnem informacijskem sistemu na področju notranjih zadev v SR Sloveniji, odlok o spremembi odloka o javnem redu in miru v občini Domžale, samoupravni sporazum o varstvu, urejanju in vzdrževanju spomenikov in drugih

obeležij obdobja socialistične revolucije ter grobišče borcev, in osnutek odloka o organizacijskem in delovnem področju upravnih organov in strokovnih služb Sob Domžale.

To je le kratka informacija o. bolj suhoparno naštevanje glavnih točk dnevnega reda zasedanja, s tem, da ima sleherni občan možnost, da se preko Občinskega poročevalca oz. preko svojih delegatov lahko podrobneje seznani s posameznimi temami, ki ga zanimajo, oziroma za katera meni, da lahko s svojim predlogom pripomore za čim boljše reševanje naših skupnih zadev.

Zato naj bo ta kratka informacija hkrati tudi poziv za vključevanje v delo delegatskega sistema. Sleherni občan se mora zavedati, da je njegova pravica in dolžnost, da sodeluje v razpravah s svojimi pripombami in predlogi. Le tako bomo lahko dosegli tisto, kar je naš cilj, da si sami krojimo svoje življenje in da nismo prisiljeni sprejemati tistega, kar nam predpisujejo drugi. A če nimamo svojih utemeljenih pripomb in predlogov, smo pač prisiljeni sprejeti ponujene rešitve, pa naj bodo dobre ali slabe.

Danica Blejce

REZULTATI REFERENDUMOV

Na referendumih, ki so bili dne 14. 11. 1983 v vseh TOZD in DSSS, smo obravnavali in sprejeli sledeče predloge:

— Predlog dopolnitev Samoupravnega sporazuma o reševanju stano-
vanskih potreb delavcev Induplati, ki je bil sprejet:

- z 62,00 % večino glasov vseh delavcev v TOZD Proizvodnja,
- s 73,10 % večino glasov vseh delavcev v TOZD Konfekcija,
- s 96,55 % večino glasov vseh delavcev v TOZD Maloprodaja,
- z 89,47 % večino glasov vseh delavcev v TOZD Restavracija in
- s 85,84 % večino glasov vseh delavcev v DSSS.

— Predlog o trajnem odstopu sredstev za modernizacijo železnar je bil sprejet:

- z 51,09 % večino glasov vseh delavcev v TOZD Proizvodnja in
- z 58,28 % večino glasov vseh delavcev v TOZD Konfekcija.

Darja

DELO DISCIPLINSKE KOMISIJE

Veliko je bilo že napisanega o sestavi, vlogi, pomenu in načinu dela skupne disciplinske komisije naše DO, vendar praksa kaže na to, da njena učinkovitost oziroma učinkovitost izrečenih ukrepov še vedno ni na zadovoljivi ravni, saj preventivna vloga ukrepov še vedno ni v celoti zaživela. Prav zaradi tega bi se na tem mestu omejili le na statistični pregled kršitev oziroma izrečenih disciplinskih ukrepov v enajstih mesecih tega leta.

Skupna disciplinska komisija je v tem času obravnavala 38 zadev, in sicer za:

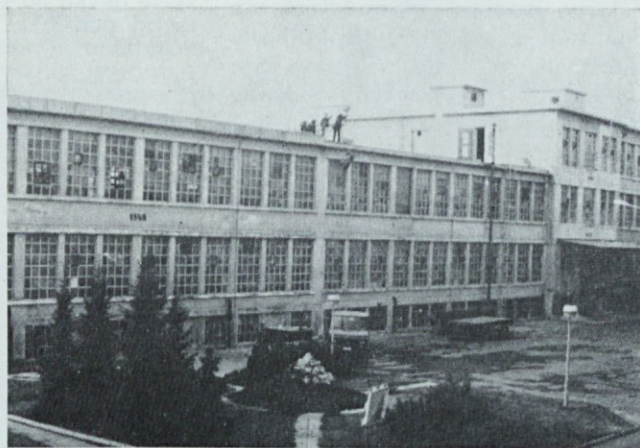
TOZD Proizvodnja	26 zadev
TOZD Konfekcija	11 zadev
TOZD Restavracija	1 zadeva

Tako je bila izrečena cela paleta različnih ukrepov, čeprav je bilo od 38 kar 35 hujših kršitev in le 3 lažje, in sicer:

- 3 delavcem opomin
- 13 delavcem javni opomin
- 1 delavcu prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 3 mes.
- 2 delavcema prenehanje delovnega razmerja — pogojno za 6 mes.
- 8 delavcem prenehanje delovnega razmerja — pogojno 1 leto
- v 2 primerih je bil predlog za uvedbo disciplinskega postopka zavrnjen
- v 2 primerih ukrep ni bil izrečen
- v 1 primeru je bila obravnava začasno preložena
- v 6 primerih so delavci, ki so bili v disciplinskem postopku sporazumno sami prekinili delovno razmerje
- v 1 primeru je bilo s sklepom delavskega sveta TOZD Proizvodnja pogojno prenehanje delovnega razmerja spremenjeno v nepogojno, sicer pa ukrepa nepogojnega prenehanja delovnega razmerja letos disciplinska komisija ni izrekla.

Na osnovi povedanega lahko ugotovimo, da je število kršitev delovnih obveznosti dokaj veliko, vendar se kljub temu v pripravljalnem postopku oziroma na obravnavah pokažejo nove hujše kršitve tretjih oseb, preko katerih so pooblaščen predlagatelji vede ali nevede tiho prešli, kar brez dvoma zmanjšuje doslednost in s tem pomen in vlogo disciplinske odgovornosti.

Franc Velepec

— Prvi mraz je že naredil svoje. Na dvorišču je počila vodovodna cev

— Na strehi nad predilnico se hiti s polaganjem izolacije

ČESTITAMO TI, REPUBLIKA!

V petek, 25. 11. 1983, dvajset minut pred drugo uro popoldne, naj bi se zbrali v naši jedilnici, da s kratkim programom počastimo 40-letnico naše republike in si obenem ogledamo razstavo slikarja Marjana Skumavca. Zbrali smo se: trije zastopniki mladine, sindikata, ZK in še par nas, »navadnih delavcev«, vsega skupaj okrog dvajset. Sem lahko prištejem tudi slikarja Skumavca, ki nas je počastil s svojim prihodom. Torej, za skoraj tisoččlanski kolektiv zares VELIKA ŠTEVILKA. Od vodilnih, vodstvenih delavcev in obratovodij je bil prisoten samo eden.

Slišati je mnogo izgovorov: slaba obveščenaost, neprimerna ura itd. Res se nam vsem po končanem delu mudi domov, posebno ob koncu tedna, pa vendar bi vsaj enkrat na leto lahko »potegnili« par minut (seveda ne tisti, ki so vezani na prevoz z avtobusi in vlaki takoj po drugi uri). Povedati pa vam moram, da je bil program kratek (10 minut) in smo do dveh imeli čas pogledati še slike in poklepetati s slikarjem, torej nobene »nadminute«!!!

Tudi tisti, ki so pripravljali program, gredo radi domov, in program niso pripravili sami zase, ampak za nas vse. Radi bi imeli to in ono, radi kritiziramo: ni tega, ni onega, ko pa se nekaj naredi, tega ne znamo in nečemo ceniti. Če že nismo toliko zavedni, da bi prišli na »proslavo« zaradi praznika samega, se moramo zavedati, da je nekaj ljudi, ki delajo med nami, moralo program pripraviti. Tudi to je delo!

Kar pa se tiče obveščenaosti, pa samo tole: VSI SMO PISMENI! Trije plakati so nas opozarjali na dan, čas in vrsto »prireditve«. Drugič bomo pripisali samo še to: »Za pijačo, jedajo in zabavo poskrbljeno!«

Pa lepo pozdravljeni!

DUŠA

Razstavlja — Marjan Skumavc

V prostoru jedilnice je bil v počastitev praznika dneva republike, 40-letnice II. zasedanja AVNOJ izveden kratek kulturni program in slikarska razstava Marjana Skumavca.

V preteklem letu smo se že soočili s slikarskimi razstavami Borisa Jesiha, Likovnega društva Peter Loboda, Danijela Fuggerja, danes vam predstavljamo Marjana Skumavca.

Dr. Ivan Sedej, umetnostni zgozdovinar in likovni kritik ga je ocenil kot slikarja in odličnega risarja, ki sodi po letih in po delu v mlajši umetniški rod.

Že po diplomi leta 1971 je Marjan Skumavc nakazal pot, ki ji je zvest še danes. V preteklosti in umetnostnem okolju, ki ga živimo, je namreč odkril veliko belo liso. Ugotovil je, da slovenski prostor na izjemno plodovit način razvija tiste smeri v likovni umetnosti, ki so gradile predvsem na blestečih efektihi, po drugi strani pa isti prostor zanemarja nasprotni pol v tradiciji in umetnosti — ekspresivno grotesko in funkcijo grdega v vsakdanjem življenju, s tem pa tudi umetnosti. Skumavc pa je nakazal novo videnje in pot, s svojo umetnostjo hoče nadaljevati zanemarejeno tradicijo, zato je na svojevrsten način povezal svoje slikarstvo z angažirano umetnostjo Hinka Smrekarja, Ivana Carga in z novim, angažiranim ekspresionizmom. Seveda pa gre zgolj za načelne povezave, za izpeljavo nekaterih idej in za sorodno vzdusje, saj je njegovo slikarstvo prav zaradi nenavadne formalne podobe in še bolj nenavadne ikonografije povsem samosvoji pojav. Z iskanji v območju likovnega izraza, ki je poln pripovednih elementov, anekdotičnih detajlov, razkrivanja človeških nravi, zablod... se je oddaljil od pregovorne slovenske poetičnosti in miline. Likovna umetnost zanj ni zgolj kombiniranje likov in odkrivanje novih barvnih in likovnih odnosov, ampak pomembno torišče človekove dejavnosti, ki je zasidrana v konkretnem času in prostoru.

Zato se slikar ne izogiba že nešteto krat uporabljenim oznakam in simbolom, pa naj gre za pogrošni erotizem filmskega plakata, za predrzno odkrivanje črnih plati našega življenja ali za groteskno namigovanje na politično karikaturo. V ciklusih njegovih figur ima dominantno mesto navidez povampirjena in vse prej kot lepa ženska, ženska, ki je polna sle in nedvoumnih želja. Figure je slikar karikiriral. To so figure, kjer je umetnik odkril najgloblje človeško bistvo, to je umetnikova vizija sadov tako imenovane seksualne revolucije, ki ni prinesla sprostitev in odkritja narave v človeku.

V likovnem pogledu je umetniku uspelo prevrednotiti sicer že znane simbole, navidez banalnim znakom je dal nov pomen, v drugačnem kontekstu so se stare prvine pokazale kot nove. S suvereno drznostjo, ki izhaja iz njegovih srečanj s temnimi platmi življenja, je prekršil tabuje in vrnil pripoved v likovno umestnost, na sliko. Vendar je tudi to naredil na nenavaden način, ni si izbral čiste tehnike, ampak je na sliko kombiniral olje, gvaš, akvarel ter risbo s tušem, oljem ali celo

z ogljem in kreda. Tako se je prikopal do svojevrstne barvne in likovne strukture.

Marjan Skumavc je rojen 24. maja 1947 v Jurkloštru pri Laškem. Mladost je preživel na Notranjskem in Gorenjskem.

Leta 1967 je končal šolo za oblikovanje. Leta 1971 je diplomiral na Akademiji likovne umetnosti v Ljubljani. Zaposlen je pri Delu kot novinar.

(pripravila urednica)

Silvestrovanje v restavraciji

Po izredno uspešnem in prijetnem silvestrovanju v lanskem letu smo se odločili, da tudi letos priredimo silvestrovanje ob »živi« glasbi v prostorih restavracije.

Za silvestrsko večerjo (z rezervacijo) vam bomo za ceno din 800,00 nudili:

* * *
aperitiv — MARTINI
*
domača šunka s hrenom
*
telečji medaljon
pljučni file — medicini
fina obloga
mešana solata
*
krof
*
po polnoči, kisla juha
* * *

Želimo vam prijetno silvestrovanje — doma, kje drugje ali pri nas v restavraciji in USPEŠNO NOVO LETO 1984!

— Delovna skupina sestavljena iz predstavnikov vseh DPO se je na obisku 4. novembra v naši DO pogovarjala o položaju in organiziranosti mladih

Obraz med nami — tovariš Slavko Hribovšek

Ustvarjalnost je neizbežna zahteva bodočega razvoja. Z izumi, inovacijami ali tehničnimi izboljšavami lahko dosežemo velike koristi, pa naj si gre tu za nižje materialne stroške, krajšega izdelovalnega časa, večje proizvodnje itd.

O inovacijah oz. tehničnih izboljšavah se v našem glasilu ne piše veliko — mogoče z njimi nismo seznanjeni ali pa jih je res tako malo? Najsi bo izboljšava še tako skromna, o njej bi bilo vendarle nujno potrebno spregovoriti, jo predstaviti vsem nam, ostalim delavcem kot spodbudo za ustvarjanje in razmišljanje, za reševanje mnogih težav, ki se porajajo; na primer težave oz. lomljenje cevki na Unifil strojih v tkalnici. V letu 1982 je namreč občutno začelo primanjkovati omenjenih unifil cevki in ker jih je bilo na stroju premalo, so se tako še bolj lomile kot sicer. Razmišljanje ob opazovanju te težave je tovariša Hribovška privedlo na misel, da je vgradil k stroju pločevino — vodilo cevki. Seveda je še pred tem odstranil od stroja prejemalec, tako da so se cevke lahko zvrčale (to vodilo prime namreč cevko po celi dolžini) in uspeh je bil tu. Polnih cevki ni več lomilo.

Poleg tega so se porajale težave tudi pri samem pogonu unifil aparatov s pomočjo vrvic. Te vrvice smo prejeli iz uvoza in v obdobju, ko jih ni bilo mogoče dobiti, je zaradi tega v tkalnici stalo od osem do deset strojev. Tudi to težavo je tov. Hribovšek odpravil tako, da je namesto uvoženih vrvic vpeljal eno-

stavno domače avtomobilske vrvice (zastava 750) iz števca oz. brzino-mera, katere so se obnesle ravno tako kot originalne. S tem delo teče spet nemoteno dalje. Veliko bi lahko še napisali, kaj in koliko je ob teh dveh izboljšavah oz. inovacijah prihranjenega. Vendar je tov. Hribovšek na vprašanje o tem odvrnil, da pravzaprav to težko razloži, ker mu veliko boljše kot besede teče pač delo.

Tov. Hribovšek Slavko ima 30 let delovne dobe in s tem tudi bogate delovne izkušnje in znanje. V tem časovnem obdobju je tkalnica pravzaprav čisto spremenila svoj videz: od mehaničnih statev, žakarda... in tako naprej do današnjega izgleda. Tov. Hribovšek je, kot je omenil, delal na vseh strojih. Prej je opravljal dela in naloge mojstra, sedaj pa teče drugi mesec, odkar je ustanovljena remont skupina. Tov. Hribovšek je vodja te skupine za popravilo strojev, ki se je uvedla — kot meni — precej prepozno. Stroji so namreč že preveč iztrošeni. Tudi pri tem delu se seveda soočajo z različnimi težavami, pomanjkanjem rezervnih delov, pomanjkanjem varilca, preveč je čakalnih ur za struženje raznih delov — premajhne kapacitete. V želji, da se v prihodnosti tudi te razmere izboljšajo, zaključujemo pogovor.

Tov. Hribovšku želimo čim več tako uspešnih izboljšav. Vsi pa se moramo zavedati, da so inovacije in ustvarjalni odnos vseh nas do dela nujen pogoj obstoja.

VEČER

Večer deževen v ugasli sivini
in vse gre svojo pot.
Posušena drevesa.
Moja soba samotna
in stare podobe
in nerazrezana knjiga...

Zalost solzi iz pohištva
in duše. Mogoče
Narava nima zame
kristalnih prsi.

In bolijo me vlakna srca
in vlakna duše. Če govorim,
ostajajo moje besede v zraku
kakor pluta na vodi.
Samo zaradi tvojih oči
trpim to bolečino.
Nekdanja žalost
in žalost ki bo prišla

Večer deževen v ugasli sivini
in vse gre svojo pot.

F. G. Lorca

NOBELOVA NAGRADA

Kot preganjana zver padem.
Nekje luč, prostor je, mir,
za menoj pa trušč brakade
in izhoda ni nikjer.

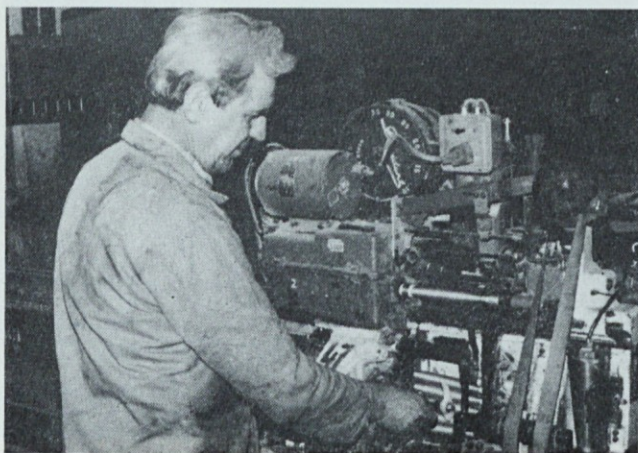
Črna hosta, breg tolmuna,
jelke hlod in tu je kraj.
Na pot dalje ne računam.
Bo, kar bo. Vseeno kaj.

Kakšno sem zagrešil podlost,
sem ubijal in moril?
Da svet joče nad lepoto
moje zemlje — jaz sem kriv.

A še zdaj pred groba pragom
v to verujem, da nekoč
duh dobrote bo premagal
podlosti in zlobe moč.

Darja

Boris Pasternak

— Tov. Slavko Hribovšek pri svoji izboljšavi

— Na delovnem mestu mojstra v remontu

30 LET DITT

Ob 30-letnici Društva inženirjev in tehnikov tekstilcev Jarše je bila 25. novembra v sindikalni dvorani Induplati Jarše svečana proslava. Program je obsegal uvodni govor in pozdrav predsednika organizacijskega odbora Jožeta Podpreskarja, podelitev priznanj, nastop recitatorke Jane Habjan, nastop Domžalskega okteta, za prijetno počutje je vseskozi skrbel Berti Rodošek. Seveda pa ob tem pomembnem jubileju ni manjkala tudi svečana beseda predsednika DITT Jarše, Franca Gornika, ki je posegla najprej v zgodovino, v mesec decembra 1953. leta, ko je bil ustanovni občni zbor in so za predsednika izvolili tov. Franca Jeraja. V tistem času je jarško društvo, pod katero so spadali tudi inženirji in tehniki, zaposleni v kamniških tekstilnih tovarnah, štelo 30 članov.

Razvoj in pomen društva se je širil z večanjem in gospodarskim pomenom tekstilne industrije. S tem razvojem so rastle tudi potrebe po večjem znanju in povezovanju na vseh področjih. Tako so se stkale ne samo službene vezi, temveč značilna tovarištva in še več, pristna prijateljstva, ki v mnogih primerih še danes trajajo in spodbujajo k uresničevanju tistih nalog in ciljev, ki so spodbudile ustanovitelje društva, da so z veseljem sprejemali naloge in jih izpolnjevali.

Ceprav so Kamničani leta 1964 izstopili iz jarškega društva in ustanovili svoje društvo, je društvo številčno raslo in danes združuje že 170 članov iz petih DO.

Za to obdobje lahko rečemo, da smo tekstilci prebrodili krizni čas leta 1965 in se srečevali s številnimi problemi, vendar smo svoje obveznosti uspešno izpolnjevali. Izobraževanje je bila ena od prvih nalog. Organizirali smo tečaje, predavanja, seminarje in ekskurzije, kar je veliko pripomoglo k spoznavanju in medsebojni pomoči. Organizirali smo športna srečanja in se udeleževali tekstiliad.

Delo društva in članov pa ni le na področju delovnih organizacij iz katerih izhajamo, temveč člani društva aktivno sodelujemo pri usmerjenem izobraževanju, posebni raziskovalni skupnosti, inventivni in inovacijski dejavnosti, pri sestavi nomenklature za tekstilne poklice ter raznih gospodarskih in družbenopolitičnih organizacijah z namenom, da se ustvarijo pogoji za delo in vpliv DITT.

Zadovoljstvo nas lahko obdaja ob dejstvu velikih uspehov in razvoju naše stanovske organizacije, prav posebej pa zaradi doseženih uspehov in razvoja tekstilne industrije Slovenije, saj smo tudi mi kot člani te verige prispevali delček k temu razvoju.

Ce primerjamo tekoče življenje slovenskega tekstilstva s sedanjim

trenutkom, se ne moremo znebiti občutka, da se je v našem tekstilu nekaj vsebinsko spremenilo. Se ne počutimo danes bolj varne v okviru slovenskega gospodarstva? Vidimo, da je naše dokazovanje o potrebi obstoja tekstilne industrije v Sloveniji le rodilo sadove. Nekdanja miselnost, da je tekstilna industrija primerna le za gospodarsko nerazvita področja mora izginiti in se moramo tekstilci, ki nas je v Sloveniji že preko 50.000 izenačiti glede naložb z ostalo industrijo v Sloveniji. Tekstilna industrija v Italiji, ZRN, Franciji, ZDA in ostalih razvitih deželah je dokazala upravičenost visokih naložb prav s tem, da so prav te dežele veliki izvozniki visoko oplemenitenih tekstilnih izdelkov.

Na ITMI — 83 je bilo prikazano, kako hitro in daleč je šel razvoj in tehnologija. Ko ne zamenjamo izrabljene opreme, postajamo vse manj zanimivi na tujih trgih, naša konkurenčnost pada, kakovost izdelkov pa je vse nižja. Za tekstilno industrijo in za širšo družbeno skupnost bi bila nepopravljiva škoda, če bi se zaradi začasnega težkega gospodarskega položaja odpovedali svojemu razvoju, posebno ob dejstvu, ko je tekstilna industrija ob zaostrenih razmerah na področju ekonomskih odnosov s tujino dokazala s svojimi izvoznimi uspe-

hi, da jo lahko štejemo za izvozno usmerjeno gospodarsko panogo.

Težave tekstilne industrije so tudi v tem času velike. Poznamo jih in skušamo jih obvladati. Društvo in Zveza pri teh naporih obvladovanja problematike sodeluje s svojo aktivnostjo za pospeševanje izvoza, strokovnimi posveti in drugimi aktivnostmi. Tekstilni inženirji in tehniki — preko 2400 nas je v Sloveniji, smo velika tehnična tehnološka sila in kot zavedni delavci v združenem delu tudi velika samoupravno politična sila.

V zadnjih tridesetih letih je tekstilna industrija v razvoju zelo napredovala. Danes slovensko tekstilstvo dobiva priznanja za svoj razvoj in velik delež, ki ga je prispevalo k razvoju naše republike. Vendar pa kljub priznanju in verifikaciji ob 150-letnici slovenske tekstilne industrije v Ajdovščini, naš tekstilni delavec po nekaterih parametrih poslovanja in ugotavljanja ter delitve dohodka zaostaja za delavci druge industrije. Računamo, da se bo tudi gmotni položaj tekstilnega delavca v tem srednjeročnem obdobju izboljšal. Da se bo ta zaostanek znižal in tudi izginil, je naša velika nadaljnja naloga, ki jo bomo lahko dosegli le z aktivnostjo, ki mora biti trajno in kontinuirano usmerjena na odgovornejše in kakovostnejše delo vseh članov.

Športna tekmovanja v počastitev 30-letnice DITT Jarše

V počastitev 30-letnice Društva inženirjev in tehnikov tekstilcev Jarše so se vključili tudi športniki, člani društva. Srečali so se v namiznem tenisu, kegljanju, streljanju in v šahu. Žal pa se je tekmovanja udeležilo le 19 članov ter 8 članic društva. Iz analize je razvidno, da se je tekmovanja udeležilo pri članicah 5 iz DO Induplati in 3 članice iz DO Tosame. Pri članih pa je bila udeležba sledeča: iz DO Induplati 9 tekmovalcev, iz DO Tosama 6 tekmovalcev, iz DO Trak 2 tekmovalca ter dva zunanja sodelavca. Iz DO Univerzale in Filca pa se tekmovanja ni udeležil noben član.

Zmagovalci v posameznih disciplinah so postali:

V namiznem tenisu je pri članicah postala društveni prvak **Breda KURZWEIL** pred **Bernardo PAVLIČ**. Pri članih pa je dosegel prvo mesto **Rajko KAVČIČ**.

V kegljanju so prevladovali igralci Tosame. Pri članicah je bila prva **JOŽICA KERČ** s 348 podrtimi keglji. Pri članih pa je postal društveni prvak **Dane ANDROMAKO** s 393 po-

drtimi keglji pred **Marjanom HAFNERJEM**, ravno tako s 393 podrtimi keglji, vendar s slabšim rezultatom v čiščenju.

V streljanju so prevladovali naši strelci. Pri članicah je bila **Darja FORTUNAT** s 173 krogi pred **Bredo KRZWEIL** s 127 krogi, tretja pa je bila **SLAVI PORENTA** s 114 krogi. Pri članih je bil prvi **Franc RIHTAR** s 172 krogi, drugi je bil **Vinko KURZWEIL** s 153 krogi, tretji pa je bil **Marko MAZGON**.

Tekmovanja v šahu so se udeležili le štirje tekmovalci. Društveni prvak v šahu je postal **Anton BOŽIČ** iz DO Trak, ki je imel enako število točk kot **Janez KOTNIK**, vendar je v ponovni tekmi premagal našega tekmovalca. Tako je bil drugi **Janez KOTNIK**, tretji je bil **Marjan HAFNER**, četrto mesto pa je zasedel **Jože GERBEC**.

Ceprav je bila udeležba na tekmovanju le simbolična, so si bili udeleženci enotni, da si takih tekmovanj in srečanj še želijo.

Rajko KAVČIČ

ENERGIJA

Vsako časovno obdobje ima lastne značilnosti in lastno predstavo o zelenih ciljih, ki jih družba uresničuje po poti, ki se ji zdi najboljša. Prizadevanje za najboljše rešitve je temeljna značilnost vseh delavcev in temeljna naloga strokovnih delavcev kateregakoli področja. Prav na področju energetskega gospodarstva so bila vseskozi prisotna prizadevanja na najgospodarnejših in optimalnih rešitvah, ker nastopajo zelo zahtevne odvisnosti med proizvodnjo primarnih virov, pretvorbo, transportom in porabo sekundarnih virov energije. Razvoj energetike pa dodatno vpliva na razvoj cele vrste dejavnosti, od raziskovalnih, projektantskih, industrije investicijske opreme, gradbeništva in montažnih del.

Energija je postala že zelo draga. Njene cene pa bodo v prihodnosti še rasle.

ODNOS DO UPORABE ENERGIJE V SLOVENIJI

Glede na to, da ima Slovenija sorazmerno malo virov primarne energije, da so vlaganja v energetske zmogljivosti zelo velika, da je odvisnost od virov zunaj Slovenije velika in da smo dolžni varovati naše okolje, moramo zelo odgovorno ravnati z vsemi vrstami energije. Zato imamo v Sloveniji program ukrepov za varčno in smotrno pridobivanje, pretvarjanje, transport in porabo energije. S posebnim družbenim dogovorom so se podpisniki obvezali, da bodo ta program uresničevali. Tako je postala varčna in smotrna uporaba

energije sestavni del vsakega premišljenega urejevanja porabe in razvoja energetskega gospodarstva, ki lahko veliko prispeva k izboljšanju in ustalitvi našega gospodarstva.

V Sloveniji smo prav gotovo dosegli lepe uspehe pri varčevanju z energijo, nadomeščanjem tekočih goriv s plinskimi in trdimi ter pri zbiranju sekundarnih surovin (odpadnega materiala), ki tudi zmanjšuje porabo energije na enoto delavčevega končnega izdelka. Če primerjamo leto 1982 z letom 1978 (petletno obdobje), potem vidimo, da so v tem obdobju nastopile naslednje spremembe:

- porabili smo le 1,2 % več koriščenih vrst energije;
- poraba tekočih goriv je manjša za 35,2 %;
- večja pa je poraba plina (za 243 % več) in trdih goriv za 5,3 %.

To kaže, da smo kljub rasti proizvodnje, stanovanjski izgradnji in porastu števila prometnih vozil dosegli precejšnje prihranke energije. Ukrepi, ki so pripomogli k temu uspehu, so predvsem: boljše izkoriščanje primarnih virov, restriktijski ukrepi, varčevanje z energijo, politika cen in tekoče informiranje in pozivanje uporabnikov k varčevanju z energijo.

Tako smo v letu 1982 porabili toliko energije kot v letu 1980 in za skoraj 7 % manj kot leta 1981 ter za 8 % manj od porabe, ki smo jo z energetske bilanco planirali. Na takšne premike v porabi energije v posameznih letih je vplivalo tudi težko gospodarsko stanje v lanskem letu in tudi milejša zima.

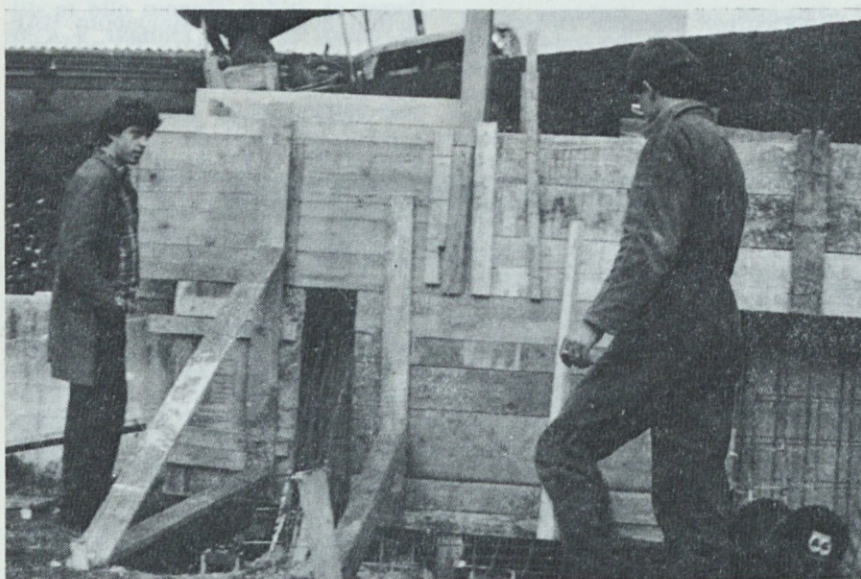
Varčevanje in smotrna poraba energije bo tudi v prihodnje osrednja naloga odgovornih delavcev-energetikov in vseh uporabnikov energije. Predvsem pa bo potrebno za še večje prihranke energije izločiti določen del sredstev za naložbe v naprave in sisteme za bolj smotrno koriščenje vseh vrst energije. Brez tovrstnih naložb, ki so manjše od investicij v nove energetske zmogljivosti, ne bomo dosegli še večjih premikov k bolj racionalni porabi energije.

Tekstilna industrija je energetske zelo zahtevna gospodarska panoga. To ne zaradi potrebnih količin energije, temveč zaradi uporabe vseh vrst energije za zelo različne tehnološke postopke. Tako je pri skrbi za bolj učinkovito izkoriščanje energije potrebno v predilnicah in tkalnicah posvetiti največ pozornosti klimatizaciji in ogrevanju prostorov, v oplemenitilnicah pa mokrim postopkom v pripravi, barvarni in pri sušenju tkanin, preje in vlaken.

Največ možnosti za bolj učinkovito izrabo energije je:

1. V PREDILNICAH IN TKALNICAH:

- vzdrževanje potrebne temperature in vlage v prostorih z avtomatsko regulacijo. Posebno je pomembno vzdrževanje delovnih pogojev ob ponovnem zagonu ob ponedeljkih in tam kjer ni delo organizirano v treh ali več izmenah,
- delovanje kotlovnice, razvoda pare, vroče vode in vračanja kondenzata,

Struktura zaposlenih v naši kotlarni je taka, da lahko samostojno opravljajo večino vzdrževalnih del, kar velja tako za zidarska ...

... kot tudi pleskarska dela (na sliki pleskanje konstrukcije za nadstrešek)

- izoliranje zgradb,
- pravilna razsvetljava, čiščenje žarnic in prostorov,
- pravilno izkoriščanje moči elektromotorjev s smotrnim ustavljanjem in pogonom.

2. V OPLEMENITILNICAH

Največji prihranek energije je možen pri mokrih postopkih, in to z varčevanjem pri porabi vode, z avtomatsko krmiljenimi procesi itd.

Pravilno delovanje energetskih naprav, razvoda pare, vroče vode in vračanje kondenzata. Za varčevanje je zelo pomembno, da imamo vgrajene naprave za merjenje porabe posameznih energetskih nosilcev kot tudi naprave za regulacijo in krmiljenje toplotnih procesov in razvoda. Pomembnosti izoliranja cevnega omrežja ni potrebno posebej poudarjati.

Varčevanje pri porabi pare za ogrevanje vode in tehnoloških kopeli z optimiranjem potrebnih količin vode in raztopin ter potrebne energije. Temperature vode in raztopin je treba vzdrževati na najnižji ravni, ki jo tehnologija dopušča. Kadi morajo biti zaprte s primernimi pokrovi, da ni prevelikih izgub zaradi izparevanja. Kjer je le mogoče, je treba opustiti direktno ogrevanje kopeli v kadeh.

Sušilne postopke, ki zahtevajo temperature med 130 in 230°C, je potrebno oskrbovati s toploto iz ločenih — samostojnih toplotnih virov. Celoten tehnološki postopek sušenja pa moramo obvladati z merilnimi in krmilnimi napravami tako, da so nadzorovani tkanina, zrak in energetski medij.

Odvedeno toploto (odpadno toploto) iz tehnoloških postopkov je treba zmanjšati in ponovno uporabiti, kjer je le mogoče. Na najmanjšo možno mero je treba zmanjšati odvod toplote z odplakami, za kar so potrebne dodatne investicije. S pomočjo toplotnih izmenjevalcev je treba zagotoviti čim bolj konstantni pretok vira energije in

medija, ki prevzema toploto. V tekstilni industriji je zelo perspektivna uporaba toplotnih črpalk, kar je treba strokovno spremljati. Veliko možnosti za varčevanje pri uporabi energije obstaja s ponovno izrabo toplote iz odvedenega toplega zraka.

V oplemenitilnicah je ogrevanje prostorov omejeno predvsem na lokalne potrebe v velikem delovnem prostoru. Mnogo pomembnejše je pravilno ventiliranje in razvlaževanje zraka v prostorih. Predvsem pa je treba preprečiti nekontrolirano ventiliranje skozi odprta vrata in okna in izboljšati toplotno izolacijo zgradb, posebno streh nad delovnimi dvoranami.

Pri pripravi komprimiranega zraka je treba skrbeti predvsem za oskrbo kompresorjev s hladnim, čistim in suhim zrakom.

Prihranki razsvetljave so možni enako kot pri predilnicah in tkalnicah.

Velike možnosti prihrankov pri porabi energije in sredstev je v dobro zasnovanih in vodenih elektroenergetskih sistemih znotraj industrijskega obrata.

Glavne ovire pri izvajanju nalog za bolj racionalno izrabo energije so:

- niso dovolj spoznane možnosti za zmanjšanje porabe energije;

- pomanjkanje potrebnih sredstev za investicije, ki bi bistveno zmanjšale porabo energije;

- dajanje prednosti naložbam v tehnologijo osnovne dejavnosti;

- stroški za energijo glede na druge stroške so nizki, zato se varčevanju z energijo ne posveča večje pozornosti (zlasti v predilnicah in tkalnicah);

- vračanje naložb v energetske izboljšave je predolgo;

- odpor do sprememb in izboljšav;

- pomanjkanje potrebnih strokovnih analiz in izdelanih predlogov za razreševanje energetskih problemov.

(povzetek)

Razmišljanje o rekreaciji

Za današnji način dela v delovnih organizacijah so značilni statični napor sede ali stoje, nevarnost gibanja v delovnem okolju, monotonost, ropot, smrad, preciznost in tekma s časom. Pomanjkanje gibanja pri delu in v prostem času povzroča negativne posledice za zdravje in produktivnost dela.

Kakšen vpliv ima rekreacija na produktivnost dela, ni novo vprašanje. Problem so raziskovali že pravi racionalizatorji dela, ekonomisti, fiziologi, psihologi, sociologi in raziskovalci s področja telesne kulture. Dosedanje raziskave kažejo, da s športno rekreacijo lahko vplivamo tako na osnovne kot tudi na specifične delovne sposobnosti.

Drug pomemben faktor, ki vpliva na delovno sposobnost, je zdravstveni status delavcev. Zaradi bolezní je izgubljenih veliko delovnih ur in s tem povezana gospodarska škoda. Vzrokov za nastanek in razvoj bolezní je več in na vse ne moremo enako učinkovito vplivati. Na nekatere lahko vpliva medicina s svojimi sredstvi, na druge tudi športna rekreacija s športnimi aktivnostmi, razen tega pa še prehrana, način življenja in higiena.

Na produktivnost dela vpliva cela vrsta dejavnikov, predvsem pa organizacija dela, mikrofizikalna in socialna klima, možnost napredovanja, osebni dohodki, občutek varnosti, razumevanje do osebnih problemov, delovni čas, počitek in drugi. Na vse te dejavnike z rekreacijo ni mogoče vplivati.

Zelo pomemben faktor produktivnosti dela je utrujenost. Na to lahko vplivamo s tem, da delavci v procesu dela in v prostem času aktivno počivajo. To dosežemo v glavnem s spremembo okolja, spremembo orodja, spremembo položaja telesa.

Potreba po počitku vsled neudobnosti in subjektivnega napora nastanejo tudi pri delu. Tak počitek ali postanek pri delu imenujemo spontani napor. Tak odmor čisto moti potek dela in delo sodelavcev, prinaša torej škodo proizvodnji. Ugotovljeno je, da se je s tem, ko so uradno uvedli en ali dva dodatna odmora med delom, močno zmanjšalo število spontanov odmorov. Ti dodatni odmori so namenjeni za aktivni počitek. V aktivnem počitku je potrebno obremeniti tiste dele telesa, ki pri delu niso sodelovali. Delavce vodimo v okolje, v katerem ni

(Nadaljevanje na 10. strani)

Ročna dela pri razkladanju in transportu premoga so le še spomin, saj je tudi na tem področju zavlada mehanizacija

Razmišljanje o rekreaciji

(Nadaljevanje z 9. strani)

dejavnikov, ki negativno vplivajo na dobro počutje (ropot, smrad, prepih, vročina).

V vzhodnih državah imenujejo tak aktivni počitek »proizvodna gimnastika«. Značilnost te oblike aktivnega počitka je, da delavci v posebnih odmorih izvajajo gimnastične vaje. Le-te so prilagojene delovnemu mestu oziroma stopnji utrujenosti. Izvajajo pa se ob spremljavi glasbe in jih vodijo strokovno usposobljene kadri.

V zahodnih državah je aktivni počitek med delom organiziran v obliki svobodno izbranih športno rekreativnih dejavnosti. Velik del tovarn na zahodu ima deljen delavnik, zato organizirajo aktivni počitek med dopoldanskim in popoldanskim delovnim časom. V zadnjem času pa se naglo širi tako imenovani trim odmor.

V Jugoslaviji se vse več delovnih organizacij odloča za organiziran aktivni počitek. Zanimanje je največje v delovnih organizacijah, kjer je delovni proces organiziran brez zastojev (tekoči trak). Poseben odmor, ki je namenjen izključno aktivnemu počitku, je sicer organiziran le v redkih delovnih organizacijah, veliko pa jih organizira aktivni počitek v 30-minutnem odmoru. Delavci se v tem času udeležujejo predvsem v lažjih športnih panogah, zabavnih igrah, ali pa se sprehajajo.

In kako je v naši delovni organizaciji? V naši delovni organizaciji je rekreacija organizirana edino izven rednega delovnega časa in te se nekateri člani kolektiva udeležujejo vsak v svojem kraju. V naši delovni organizaciji se z aktivnim počitkom nismo ukvarjali. Poznamo primere posameznikov, ki se sprehajajo po parku za tovarno, drugi pa so si pripravili zasilne klopi in sedijo na svežem zraku, in to je tudi vse.

Za našo delovno organizacijo je značilno, da se opravljajo različna dela, kot so težja dela, dela, ki se večinoma opravljajo sede, stoje, dela, ki se opravljajo v ropotu, prahu, smradu. Za vsa ta specifična dela bi bilo potrebno organizirati posebni rekreacijski odmor — aktivni počitek.

Razmislimo o tem. Omenjeni predlog bi z uresničitvijo znatno prispeval k vzdušju in boljši produktivnosti nas vseh.

Zdrav duh v zdravem telesu.

Rajko Kavčič

Do Avstralije in nazaj

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

V Avstralijo kot celino so se začeli naseljevati Evropejci šele pred 200 leti. V tistih časih je namreč kapitan COOK pripeljal prve angleške kriminalce-kaznjence iz Anglije v to oddaljeno deželo. Tu so nato pričeli s krčenjem in preganjanjem domačinov, domorodcev. Danes šteje Avstralija manj prebivalcev kot Jugoslavija, pa čeprav bi lahko spravili površinsko v njo vso Evropo, pa še del Sovjetske zveze. Dežela je naseljena v celoti le ob obalnem pasu. Severni tropski pas je zaradi neugodnih klimatskih razmer dokaj pust. Notranjost celine je prava puščava, ki se lahko primerja z afriško Saharo. Tako večina prebivalcev živi v klimatsko ugodnem jugu, le tu so tudi največja mesta: Sydney, Melbourne, Canberra. Zanimivo je, da sta obe mesti večji od Canbere, ki je prestolnica Avstralije. Prebivalci obeh mest se namreč niso mogli zediniti, katero mesto naj bo glavno mesto Avstralije, in so tako zgradili novo prestolnico — Canbero. Danes je Avstralija federacija šestih zveznih držav in dveh zveznih teritorij.

— Videti in doživeti Avstralijo ni dano vsakomur

Mesto Sydney leži ob obali Pacifika. Blaga tropska klima je ustvarila idealne pogoje za razcvet kulture. Kaktusi, palme, limone in drugo lahko občuduješ v parkih mesta. Kljub temu, da je vročina huda, vlažni vetriči, ki nenehno piha od pacifiškega oceana, hladi in vlaži ozračje. Mesto s predmestji se nahaja na veliki površini, ca. 100 × 40 km. Razen v strogem središču, kjer je nekaj poslovnih stavb, visokih ca. 300 m, so vsi ostali objekti grajeni nizko.

Vse ogleda smo seveda doživljali v spremstvu izseljencev, ki so nas prijazno sprejeli in nastanili po svojih domovih. Z njimi smo res-

nično živeli kot del njihove družine, v izredni gostoljubnosti. Sam sem prebival pri slovenski družini, sliši se kar neverjetno — kot sva pozneje ugotovila s Francitom — da njegova mama dela v Induplati. Ves čas naše nastanitve so se odrekli službi in delu, da bi nam lahko čim več razkazali. Poleg nas samih so istočasno gostili tudi Slovenski oktet, ki je v tem času imel turnejo po Avstraliji.

Tako smo si skupno ogledali tudi živalski vrt v Warragambi. Ta se razprostira na površini več kvadratnih kilometrov in je razdeljen na dva možna načina ogledov. Pri prvem se prosto sprehajaš med živalmi in občuduješ njihove vragolije. Tako smo npr. občudovali igre delfinov v nekakšnem amfiteatru. Enkratno je bilo njihovo izvajanje prinašanja različnih obročev do dreserke. Tudi petmetrski skoki v višino (do ribe) niso bili mačji kašelj, ravno tako jim ni bila nobena umetnost zadeti koš iz sredine bazena. To bi morali videti naši prvoligaši! Tu smo seveda prvič videli tudi kengurje, ki so prosto skakali med nami in se pustili celo pobožati. Zelo plahe so bile kengurjke, katerim so zvedavo gledali iz vreč njihovi mladiči. Seveda so bili na prostosti le mlajši, »starejše« imajo zamrežene, ker so dokaj napadalni. Tu sem imel prvič možnost videti svetlodlake kengurje, ki so dosti večji od sivih — temnih ter koale, male medvedke. Posebnost so tudi velike papige, ki so neutrudno čebljale in ponavljale angleške besede. Slovensko, žal niso razumele. Z ogledi v odprtem delu safarija smo tako opravili in se napotili na ogled levov, medvedov, risov in drugih krvoločnih mačk. Prostor za ogled je visoko ograjen, vsepovsod te opozarjajo napisi, da kdor bo izstopil iz avtomobila, »Will be eaten«. V zaprtem avtomobilu smo se odpeljali proti gozdičku in nekaj časa o živalih ni bilo sledu. Ko pa se je pripeljal avto s hrano divjačini v bližino nas, so nas levi in levinje z mladiči kar naenkrat obkolili. Mož, ki je bil v kletki tovarnjaka, je za začetek živali razdražil le z nekaj kosi mesa in krvjo. Ob tem smo imeli priložnost v živo videti in občutiti rjojenje in borbo za hrano. Pazniki v živalskem vrtu so med tem krožili okoli nas v posebnih avtomobilih, oboroženi s puškami. Nadaljevali smo z vožnjo ter si na podoben način ogledali tudi druga krdela po širnem prostoru. Najbolj miroljubni so bili veliki medvedi — grizliji, ki so prav takrat miroljubno prejeli svojo porcio obroka, jabolka in hruške. Polni vtisov smo zapustili African safari in z občutkom varnosti izstopili iz avtomobila.

Za sam ogled Sydneya smo porabili ves dan. V dobrih dveh urah

smo se iz predmestja znašli v samem središču, z občutkom, da se tu promet odvija izredno hitro. Dolgo časa smo iskali parkirni prostor in nazadnje parkirali dober kilometer iz središča, ob Hyde parku. Lepo urejen in negovan park nam je dal slutiti, da je tu doma angleška tradicija čuta do narave. Čistoča je izredna, kazni za kršitelje reda in narave so izredno visoke, s tem, da so kršitelji podnevi veliko bolj kaznovani od nočnih kršiteljev. Center mesta oz. srce Sydneya je 340 m visok razgledni stolp. Priti na vrh ni nobena umetnost. Plačas karto, 3,5 \$, blagajničarki, ne boste verjeli, Stajerka je in spet smo klepetali po naše. Troje dvigal »non-stop« vozi in na vrh prideš v 40 sekundah. V primeru požara ima stolp 162.000 litrov vode za gašenje. 56 mogočnih jeklenih vrvi, od katerih je vsaka težka sedem ton, nosi konstrukcijo stolpa. Jeklena vrv je sestavljena iz 235 žic premera 7 mm. Razgledna kupola ima premer 12 m. Od tu smo si ogledali panoramo Sydneya. Kraj mesta tudi s te višine nismo videli, čeprav je bilo jasno vreme. Okoli stolpa rastejo nebotičniki, kateri so na vrhu opremljeni z zelenimi gaji in plavalnimi bazeni. V posebnih prostorih nenehno predvajajo filme o graditvi tega giganta ter o varnostnem sistemu. Poleg tega tu lahko kupiš najrazličnejše spominkke. Nadaljevanje kupole je 30-metrski RTV stolp, ki povezuje brezžično satelitsko Avstralijo z Evropo. Edino, kar me je res »pretreslo«, je bil pogled navpično navzdol, na drobne pike na ulici.

Ob sprehodu po ulicah mesta si se soočil z natrpanimi ulicami polnih pešcev, lično in bogato oprem-

ljenimi trgovinami, predragimi za naš žep. Skozi center mesta, skozi katerega teče promet v štiripasovnicah v eno smer, smo se odpeljali na ogled znamenitosti moderne arhitekture, Opere House. Ta stoji na umetno zgrajenem pomolu pred vhodom v samo pristanišče. Več deset kupol, višine 20 do 30 m predstavlja školjke, ki se odpirajo. Izvedeli smo, da so gradnjo strehe v mozaiku in z marmorjem, izdelali oz. pokrili Jugoslovani. Opero smo si ogledali le z zunanje strani. Sam dostop do zgradbe je namreč zelo varovan, tako da je pristop z avtomobili za »navadne« zemljane prepovedan. Pomol Opere House ti nudi čudovit pogled na znameniti Harbar Bridge. Pravijo, da je najdaljši klasično grajen most iz jeklenih konstrukcij. Ekipa delavcev barva most približno leto dni, nato prične zopet znova, na začetnem, starem mestu. Vožnja po mostu je tekoča, tudi tu so štiripasovnice za v eno smer. Na drugi strani mostu je neke vrste mitnica, kjer pobirajo mostnino za obe strani istočasno, z izgovorom, če greš čez most, boš moral iti tudi nazaj. Promet se odvija po levi strani.

Vročina in tekanje naokrog sta nas utrudila in privoščili smo si vrček nacionalne pijače, zelo ohlajenega piva. Sama pivnica na zunanaj ne daje kakšnega posebnega vtisa. Šele ko odpreš »kavbojska« vrata, spremeniš miselnost. Gosti so samo moški, ki posedajo in »žulijo« svoj vrč piva. Največ dreva je bilo seveda ob samem šanku, le-tu so namreč stregle prikupne natakarike — zgoraj brez. Promet je temu primerno dobro cvetel. Lokal so popestrili tudi trije TV spre-

jemniki s predvajanjem filmov o ameriških vojnah na jugu.

Dan je hitro minil. Polni spominov, pa tudi utrujenosti smo se vračali skozi večerni Sydney v svoje začasne domove.

(Nadaljevanje v prihodnji številki Konoplana.)

Anton Videmšek

OBVESTILO

Vse članice in člane kolektiva obveščamo, da se spet vrši redna rekreacija:

KEGLJANJE, vsak ponedeljek od 19. do 21. ure na kegljišču Induplati,

NAMIZNI TENIS, vsak ponedeljek in četrtek v tednu od 18. do 20. ure v dvorani Induplati.

DOPISUJTE

V KONOPLAN!

— Operativni del centra za elektronsko obdelavo podatkov se je v celoti preselil v nove prostore

— Cvetje le še na okenskih policah

Pravilno uvajanje — varno delo

Da ima temeljito in uspešno uvajanje v delo velik družbeni pomen, so se nedvomno zavedala zakonodajna telesa, ki so to problematiko uredila z zakoni o varstvu pri delu. Tako imamo v predpisih o varstvu pri delu določeno, da je organizacija dolžna poskrbeti, da vsakdo, preden je razporejen na delo, spozna delovne pogoje in nevarnosti dela, oziroma ukrepe in sredstva za varstvo pri delu, med zaposlitvijo pa skrbeti za njegovo vzgojo in izpolnitev njegovega znanja s področja varstva pri delu.

Predpisi uvajanja v delo tudi konkretno določajo ter zadolžujejo TOZD, da mora delavce ob prvi in vsaki kasnejši razporeditvi na delo in naloge, pa tudi med samim delom, če se spremenijo delovne razmere, poučiti zlasti:

- o nevarnosti, ki preti pri delu delavčevemu zdravju oziroma življenju,

- o najprimernejšem načinu dela, ki delavcu zagotavlja varnost pri delu,

- o varstvenih ukrepih, ki jih mora delavec upoštevati in okoliščinah, ki take ukrepe zahtevajo.

Poučevanje delavcev mora biti teoretično in praktično. Da je uvajanje v delo obvezno, izhaja tudi iz pravice oseb na delu, in sicer iz določila, ki pravi, da se mora oseba na delu pred razporeditvijo na delo seznaniti s predpisi in varnostnimi ukrepi v zvezi z delom, ki naj ga opravlja kot tudi z organiziranjem in izvajanjem varstva pri delu v organizaciji. Od odgovorne osebe ima pravico zahtevati, da jo čimbolj izčrpno seznani z nevarnostmi dela in s pravicami oziroma obveznostmi v zvezi z varstvom pri delu in delovnimi pogoji.

Naloge pri uvajanju so zlasti:

1. Sprejem in razgovor z namenom ugotovitve strokovnosti oz. poklica, strokovnih izkušenj ter poznavanja bodočega dela. Ugotoviti tudi poznavanje nevarnosti in varnostnih ukrepov.

2. Odrediti garderobno omario, pokazati najbližjo pitno vodo, umivalnico oz. kopalnico, WC ter ga seznaniti z redom v teh prostorih. Seznaniti z načinom prehrane med delovnim časom.

3. Dodeliti predpisana osebna zaščitna sredstva, razložiti njihov namen ter opozoriti na obveznost nošenja.

4. Obrazložiti in razkazati tehnološki postopek celotnega obrata.

5. Pokazati, razložiti in poučiti o pravilnem načinu dela na njegovem delovnem mestu ter nadzorovati izvajanje dela. Obrazložiti povezavo s sosednjimi delovnimi mesti.

6. Seznaniti z orodjem, stroji in napravami, pravilnim načinom dela z njimi in njihovim rednim vzdrževanjem.

7. Opozoriti na nevarnosti in posledice zaradi nepravilnega načina dela.

8. Seznaniti novinca s sodelavci in s predpostavljanimi.

9. Seznaniti in opozoriti na posebne nevarnosti izhajajoče iz pogojev dela v obratu: tehnične pline, paro, električne naprave, kompromiran zrak, tekoče kovine, zdravju škodljive snovi itd.

10. Seznaniti z načinom in nevarnostmi notranjega transporta v obratu: ročni transport, delo z žerjavi, transport z ostalimi vozili in sredstvi.

11. Opozoriti na dolžnosti pri vzdrževanju reda in čistoče v delovnem okolju.

12. Seznaniti z načinom in obveznostjo prijavljanja okvar na strojih in napravah.

13. Seznaniti z obveznostjo prijavljanja vseh poškodb pri delu ter obveznostjo uporabe prve pomoči. Seznaniti s postopkom v teh primerih.

14. Seznaniti z dolžnostmi in ukrepi v primeru poškodbe sodelavcev.

15. Seznaniti z dolžnostmi in načinom ukrepanja v primeru požara, pokazati kje so gasilni aparati ter

pojasniti način obveščanja gasilne službe.

16. Pojasniti delavcu, kakšen mora prihajati na delo ter ga opozoriti na točnost prihajanja na delo in odhajanja z dela.

17. Seznaniti z obveznostmi ob prekinitvi dela.

18. Opozoriti na delovno disciplino (obnašanje, stanje obleke, razgovarjanje in motenje, prepovedi uživanja alkohola, odnos do sodelavcev in predpostavljanih itd.).

19. Seznaniti z obveznostjo prekinitev dela v primerih ogrožanja lastne varnosti ali varnosti delavcev.

20. Seznaniti z izklopilnimi napravami na vseh strojih in napravah v neposrednem delovnem okolju.

21. Pokazati, kje so določene strokovne službe in pojasniti postopek za morebitno kontaktiranje z njimi.

Po končanem teoretičnem in praktičnem poučevanju neposredni vodja da podpisati delavcu izjavo na zadnji strani kartona. Ravno tako pa podpiše izjavo delavec sam. Ko je karton izpolnjen oz. opravljen z vsemi podpisi, ga vrne v službo varstva pri delu.

Vodja službe VD:
Ismeta Nikolič

Naši upokoјenci

Še iz prejšnje številke nam ostaja dolg — razgovor z upokoјencem Miranom Božič.

MIRAN BOŽIČ

Zaposlil sem se v letu 1943 v tkalnici. Pogoji dela so se od današnjih izredno razlikovali. Za primer, v letih po vojni delavci ni imel dopusta, ne odmora za malice, ne malice... delo na tri izmene... Zaradi zdravstvenih težav sem bil po nekaj letih premeščen v OE Vjdrževanje na dela in nalog izdaja orodja. To delo sem potem opravljal vseskozi do upokoјitve. Ropota tu ni bilo nobenega, pa tudi delo je bilo precej lažje. 40 let je pravzaprav dolga doba in vtisov in spominov je veliko. Omenil bi še, da je delo za človeka pomembno, človek brez dela propade. Sam bi še delal, vendar zaradi zdravja ne bi zmoгel več kot 4 ure dnevno. Izletov ali srečanj z upokoјenci se bom rad udeleževal. Kaj naj vam rečem za konec? Mogoče le to, »Življenje gre svojo pot...«

Pa še to, svojim sodelavcem se za vse najlepše zahvaljujem. DO pa želim še veliko delovnih uspehov.

Darja

Upokoјenka Francka Burja pa nam je poslala sledečo pesem.

Pozdrav

Veter rahlo je zapihal v vrhove drevja gostih vej in šumi, šumi v daljave, tja v daljave, brez neskončnih mej.

Veter, tu pri meni se ustavi, sporočilo imam zaté; vse rojake mi pozdravi in še to jim ti povej, daj še to jim sporočiti, da najlepše je doma, da nikjer ne najdeš utehe širom tujega sveta.

Veter res se je ustavil, sporočilo je sprejel, al' nato takoj v daljavo tiho dalje je šumel.

Francka Burja

obvestila iz kadrovske službe

TOZD PROIZVODNJA

Vstopi:

1. Franc Obran, vzdr. strojev v tkalnici, vstopil 2. 11. 1983,
2. Nura Dizdarević, tkalka, vstopila 3. 11. 1983,
3. Hajruša Adrović, čiščenje prostorov, vstopila 7. 11. 1983,
4. Nemka Adrović, tkalka, vstopila 7. 11. 1983,
5. Selima Alilović, tkalka, vstopila 3. 11. 1983.

Izstopi:

1. Marjan Rovšek, not. transport v prip., izstopil 19. 10. 1983,
2. Cvetka Horvat, previjalka, izstopila 31. 10. 1983,
3. Marija Jemec, malerka, upokojena 12. 11. 1983,
4. Nežka Poglednik, tkalka, izstopila 14. 11. 1983,
5. Jožefa Kranjc, čist. blaga, upokojena 30. 11. 1983.

TOZD KONFEKCIJA

Vstopi:

1. Bernarda Piškur, šivilja OE Mokronog, vstopila 15. 11. 1983,
2. Marta Piškur, šivilja v OE Mokronog, vstopila 15. 11. 1983.

Izstopi:

1. Bojan Črnko, stroj. ključ., kov. kon., izstopil 8. 11. 1983,
2. Pavla Vesel, mont. ogr., upokojena 21. 11. 1983.

TOZD MALOPRODAJA

Sprememb ni bilo.

TOZD RESTAVRACIJA IN POČITNIŠKI DOMOVI

Sprememb ni bilo.

DSSS

Sprememb ni bilo.

POROČILI SO SE:

Zorka Zečević, predilnica, poročena PEJIC.

Iskreno čestitamo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

ALBINE BERGANT

se iskreno zahvaljujem za izraze sožalja, darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti.
Srečo Bergant

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

ANTONA KOS

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz OE predilnica in sukalnica za izraze sožalja in spremstvo na zadnji poti.
hčerka Ani Berg

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta

JERNEJA LEVCA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem za izraze sožalja in spremstvo na zadnji poti. Posebna hvala sodelavkam fizikalnega laboratorija in šefu kontrolne službe za dar.

Žalujoča hčerka Iva Ručigaj

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

FRANČIŠKE LUŽAR

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz OE Oplemenitilnica za izraze sožalja, prejeto denarno pomoč in spremstvo na zadnji poti.

sin Franc Lužar

POROČILO O GIBANJU OD ZA OKTOBER 1983

Vrednost točke za mesec oktober je znašala v bitto vrednosti 0,140 din.

Pregled osebnih dohodkov za mesec oktober 1983 za delo v polnem delovnem času, ob normalnih delov-

nih pogojih in polni oceni zahtevnosti del in nalog.

Po sklepu delavskih svetov TOZD in DSSS se vrednost točke s 1. 11. 1983 zviša na din 0,150 bitto.

Razred	TOZD Proizv.	TOZD Malopr.	TOZD Restav.	TOZD Konf.	DSSS
12000—13000	7			6	
13000—14000	30			16	
14000—15000	51		1	26	
15000—16000	42			52	
16000—17000	50	2	1	43	
17000—18000	68		1	34	1
nad 18000	278	27	15	100	100
skupaj	526	29	18	277	101
najnižji OD	12587	16456	14652	12892	17785
najvišji OD	45447	38267	37854	41927	55224
povprečni OD	18645	21165	21850	17959	28440

Bolniški izostanki v mesecu oktobru 1983

TOZD	Število zaposlenih	Bolezen v %	Nesreče v %	Nega druž. čl. v %	Spremistvo v %	Redni in pod. por. dop. v %	Skupaj v %	Izpadle ure
Proizvodnja izdelkov								
iz sint. vlaken	547	5,62	0,29	0,51	0,11	2,66	9,19	8.854
Maloprodaja	29	0,95	—	0,26	0,13	—	1,34	71
Restavracija in počitniški domovi	19	7,89	—	—	—	—	7,89	273
Konfekcija	290	5,39	0,35	1,11	0,36	3,09	10,30	5.257
DSSS	113	1,69	—	0,32	—	5,31	7,32	1.456

Povprečni izostanki za celotno podjetje:
998 delavcev

Izostanki zaradi bolezni 5,01 %

Izostanki zaradi nesreč 0,26 %

Izostanki zaradi nege 0,65 %

družinskega člana 0,17 %

Izostanki zaradi spremstva 2,95 %

Izostanki za redni in pod. porod. dopust 9,04 %

Skupaj:

Nagradna križanka

										moški pevski glas	alkohol, pijača	ime pevke kovaka- vič	ž. ime	števnik	m. ime	termo- dinam. preob- razba	zidar, pripom	reka v sz
										nauk o metu								
										blažilec								
										nevarna bakterija								
										egip- t. bog sonca osebno dvigalo				ravno tak stran				
										lidija ocepek kilonjuti		gosto grmičje	znanka tovor. avtomob- ilov		tona	shakesp- earovo delo	avstrija pokraj- v grčiji	
		pripis k pogodbi	ozek trak	prvi letalec	gospo- darski uspeh		kaferi stari prebiv. apenin. polotoka		tuje ž. ime jesti									
avstrij. nogom. klub							obvoš- čevalec pregib											...dog
podob- nost								tomaž brenc erazem					prepro- ga telovad- orodje					
gladka tanka volna								naziv za italijane	the... novo mesto					poljski nogome- laš vrsta vrbe				
nogom. klub			tuje m. ime oseba iz eneide							gostišče v Ljublj. umet. volna iz kazena						konec polotoka odprtini v steni		
nadlež. žuželke					sfrakov. za potrese drž. ob- perz. zal.										osnov- na enota			pesniš- ko delo
dušik		nikelj znamka avtomo.			fosfor če		uran visok kamnit steber		tehni- ca stik							vpraša- lnica del kotat ležaja		
glasbo- no ucelo							hudo neurje						šolsko delo	rudar				
pripad. JLA							kožni faktor H zapisnik (krajš.)							enaka samogl. skopje			vegeta- cija	črnsko pleme
otmar lipovšek			domače živali strnina					vlaknast vrsta žita									franco- bevk	
jelenu podob. žival				radij	orodje (srboh) os. za im.					sinjska						lantani naša letalska družba		
nepovra- čljiv del energ.										lojze orazem				mesto v franciji oto lozar				
vrsta vina							služba družb. knjigov. žveplo			italija	manjše tekmo- valno vozilo							
medna- rodna organi- zacija				preisko- vati							gora v sz							

Rešitve nagradne križanke oddajte do 27. decembra 1983 kadrovsko-organizacijskem sektorju tov. Darji Fortunat.

Nagrade: 500, 300 in 200 dinarjev.

Izdaja v 1500 izvodih DO INDUPLATI Jarše r. o. Uredniški odbor: Darja FORTUNAT, odgovorni urednik. Hilda FRELIH, Gordana GARDAŠEVIČ, Katja KHAM, Vida KOŽELJ, Maks LAVRINC, Marjan MALI, Kristina PUNGERČAR in Franci VELEPEC. Natisnila tiskarna Učnih delavnic v Ljubljani. Konoplan je opro-
ščen plačila prometnega davka z odločbo Sekretariata za informacije SRS (421-1/72 od 8. 4. 1974).